

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 136/2017 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntija Antti Tanskanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- työmarkkina-asioiden päällikkö Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät ry
- toimitusjohtaja Janne Metsämäki, Työttömyysvakuutusrahasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2018 työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärään ei ehdoteta muutosta.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöjen kilpailukyky sopimuksen mukaisesti palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua ehdotetaan nostettavaksi 0,40 prosenttiyksikköä ja vastaavasti työnantajien keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua alennettavaksi 0,40 prosenttiyksikköä. Samalla työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärää ehdotetaan vähennettäväksi 0,20 prosenttiyksikköä, josta palkansaajien työttömyysvakuutusmaksuun kohdentuu 0,10 prosenttiyksikköä ja työnantajien keskimääräiseen työttömyysvakuutusmaksuun niin ikään 0,10 prosenttiyksikköä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2017 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena esitettyä maksujen alennusta sekä kilpailukyky sopimukseen perustuvaa maksutaakan jaon muutosta työnantajien ja työntekijöiden kesken. Työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuria on vuosiksi 2017—2019 korotettu enintään 5,0 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavien menojen suuruudesta 7,0 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavien menojen suuruiseksi. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti on vuoden 2019 jälkeen tarkoitus valmistella esitys tarkoituksenmukaisesta, aiempaa suuremmasta puskurin tasosta. Valiokunta pitää tärkeänä, että puskurin suuruus määritellään niin, että työttömyysvakuutusmaksujen taso pystytään pitämään mahdollisimman vakaalla tasolla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 136/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 15.11.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Kristiina Salonen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää

Valiokunnan mietintö StVM 11/2017 vp

Vastalause

Perustelut

Vasemmistoliitto ei ole kuluvalle vaalikaudella hyväksynyt pääministeri Sipilän hallituksen harjoittamaa painostusta työntekijäjärjestöjä kohtaan työehtojen heikentämiseksi, mikä aiheutui hallituksen perustuslain vastaisilla pakkolaeilla uhkaamisesta ja johti kilpailukyky sopimukseen (kiky). Lakiehdotuksessa palkansaajien maksun korotus ja työnantajamaksun alennus johtuvat kiky-sopimuksesta myös vuodelle 2018.

Tästä syystä emme hyväksy tänäkään vuonna lakiesityksessä olevaa ehdotusta palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun korottamisesta ja työnantajien maksun vastaavan suuruudesta alentamisesta. Sen sijaan hyväksymme maksutason 20 prosenttiyksikön alennuksen, joka jaetaan tasan palkansaajien ja työnantajien kesken (0,10 prosenttiyksikköä kummallekin).

Lakiehdotukseen sisältyy kiky-sopimuksen mukaisesti palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 0,40 prosenttiyksikön korotus ja vastaavasti työnantajien keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksun 0,40 prosenttiyksikön alennus sekä näiden lisäksi 0,20 prosenttiyksikön maksutason alennus (0,10 prosenttiyksikköä palkansaajille ja 0,10 prosenttiyksikköä työnantajille).

Ehdotamme rahastolain 18 §:n kolmen ensimmäisen momentin osalta (palkansaajat ja työnantajat) maksutasoksi vuoden 2016 maksutasoa vähennettynä 0,20 prosenttiyksikön maksutason alennamalla. Yliopistojen maksujen osalta kannatamme mietinnön mukaista maksutasoa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 18 § muutettuna seuraavasti:

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2018 on 1,05 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2018 se on 0,90 prosenttia palkasta palkkasumman 2 083 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 3,80 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2018 on 0,36 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,90 prosenttia palkasta.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2017 vp

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2018 on 0,90 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 083 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,35 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2018 on 0,65 prosenttia palkasta palkkasumman 2 083 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,81 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 083 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 083 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

— — — — —

Helsingissä 15.11.2017

Aino-Kaisa Pekonen vas